

Criza in vremea crizei

2008-10-28 de [Gabriela Zamora](#)

Piata internationala a facut guturai. Sa fie si Romania pe atat de racita?

Pana nu demult, politica bancara prudentiala a guvernatorului Bancii Nationale, Mugur Isarescu, a fost o sulita infipta in coasta bancherilor, care imparteau credite in stanga si in dreapta, fara sa fie prea atenti si la cine ajung. Recent, inasa, bancile si-au schimbat radical atitudinea, pana la maxima precautie. Unele au stopat creditele, saptamana trecuta, in timp ce altele au decis sa-si ingroape clientii sub dobanzi chiar si de trei ori mai mari. Cauzele stau in spatele celor doua cuvinte aflate pe buzele tuturor: criza internationala. Romania nu putea fi ocolita de haosul financiar global, dar intrebarea care se pune este daca si in ce masura efectele haosului financiar international sunt comparabile pe plan local cu cele consemnate in cazul tarilor vestice.

TENSIUNEA DIN PIATA. 44% dintre respondentii unui chestionar Insomar, aplicat la inceputul lui octombrie, sunt convinsi ca Romania este afectata la fel de mult de criza financiara ca statele europene dezvoltate, in timp ce doar 25,5% cred contrariul. Dezechilibrul financiar extern divizeaza si analistii economici: o parte dintre ei contureaza un tablou cu tuse apocaliptice, vorbind despre cronicizarea unei boli deja grave, in vreme ce alții recurg la o argumentatie moderata, in contextul in care nimeni nu poate cuantifica exact, cel puțin nu in momentul de fata, efectele reale ale acestei crize.

Undeva la mijloc s-ar afla inasa si o a treia categorie, a profitorilor, sau a celor care trec dintr-o extrema (optimista) in alta (pesimista), in functie de propriile interese. O a treia categorie adusa in discutie de insusi guvernatorul BNR, Mugur Isarescu, cel care atragea atentia saptamana trecuta asupra faptului ca trei institutii de credit care opereaza pe piata locala ar fi incercat sa induca ideea unei crize de lichiditate pe piata bancara, prin cresterea mare a dobanzilor. Isarescu sustine cu fermitate ca nu exista o criza de lichiditate si nici o banca nu are probleme de solvabilitate.

Exista o tensiune pe piata monetara, admite el, dar care ar urma sa se atenueze prin scaderea dobanzilor, odata ce speculatorii care au atacat leul in ultima perioada de timp isi vor inchide toate pozitiiile. Bancile straine au atacat, recent, moneda nationala, pe fondul extinderii crizei in estul Europei. Se pare ca impotriva leului s-ar fi pus la bataie peste 2 mld. de euro, ceea ce a dus la cresterea rapida a cursului euro, de la 3,6 la 3,9 lei, foarte aproape de nivelul psihologic de 4 lei. Atacul s-a declansat dupa ce analistii unor banci straine au sustinut ca Romania este vulnerabila, din cauza inflatiei si a deficitului mare de cont curent.

Ca sistemul bancar autohton nu e intr-o faza de criza o sustin si analistii straini. Si asta pentru ca, in general, bancile din Europa Centrala si de Est au fost mai prudente in acordarea creditelor, dupa cum explica Paul Bacon, CEO pentru Europa, Orientul Mijlociu si Africa al com paniei de consultanta CushmanWakefield.

LA MANA MULTINATIONALELOR. ?Sistemul bancar romanesc nu este, in nici un caz, intr-o situatie similara cu cel de afara?, considera si Cezar Mereuta, cercetator la Centrul Roman de Modelare Economica. Pe linie de cauzalitate, nici efectele crizei financiare, cel puțin in acest sector, nu pot fi la fel de puternice. Totusi, adauga el, se vor produce schimbari cu o importanta covarsitoare asupra economiei. ?Bancile locale nu vor mai acorda credite atat de usor, inasa este foarte important pentru economie ca, in timp ce reduc numarul creditelor de consum, sa creasca creditele de productie?, tine sa precizeze Mereuta. Si asta pentru ca, in opinia sa, politica

bancara trebuie sa protejeze Romania de marea sa vulnerabilitate ? deficitul de cont curent.

Dupa Letonia, avem cel mai redus grad de acoperire prin exporturi a importurilor. Dar nu doar politica bancara poate atenua impactul turbulentei externe. Criza se va resimti in Romania, crede Cezar Mereuta, ?in masura in care companiile multinationale cu subsidiare in tara vor avea de suferit in statele lor de origine?. Cu alte cuvinte, nivelul crizei depinde de cat de mult vor fi afectate economiile reale ale Europei si Statelor Unite ale Americii. ?Economia Romaniei este lovita, pentru ca este controlata de marile multinationale?, adauga specialistul. Cercetatorii in economie, spune Mereuta, ar trebui sa tina seama de cuvintele presedintelui Fondului Monetar International (FMI), care avertiza ca actuala criza mondiala a aparut pentru ca lumea nu dispune de modele de cuantificare a economiei globale.

REACTIE IN OGLINDA. ?Criza financiara nu avea cum sa nu atinga Romania?, spune de data asta Matei Paun, Managing Partner la BAC Investment, firma de consultanta, achizitii si finantari. ?Banul s-a scumpit la nivel international si, automat, se scumpeste si la noi, mai ales ca majoritatea creditelor in Romania sunt in valuta?, explica Paun, in opinia caruia in momentul de fata ne confruntam cu o criza generala, nu doar a sectorului imobiliar. De aceea, nu mai poate constitui o referinta in analiza impactului acestei crize ponderea creditelor ipotecare in PIB, care este extrem de redusa in Romania, de circa 3,4%, comparativ cu situatia din statele europene. Managerul de fond face parte din randul celor care se asteapta ca, la nivel economic, situatia sa se inrauteasca ? ?Astfel, consumul va avea de suferit semnificativ, se va tempera cresterea economica, iar costurile finantarii si ale refinantarii vor fi foarte mari?. Matei Paun mai spune ca ?a fost o explozie fantastica a creditului si o lipsa de prudenta in modul cum au fost acordate? si adauga ca garantiile imobiliare sunt subevaluate, la acest moment, ajun gand probabil la doar un sfert din ceea ce bancile creditau, astfel ca aceste garantii se vor dovedi false.

?Este, in fond, o reactie in oglinda ? cand ai dat credite fara numar, acum nu mai acorzi nici macar celor care pot sa restituie banii?, explica succint Liviu Voinea, economist in cadrul Grupului de Economie Aplicata. Dar, spre deosebire de cei care cred ca vom resimti din plin turbulentele financiare internationale, el nu contesta ca ?s-ar putea ca aceasta reactie (a bancilor ? n.r.) sa fie usor exagerata?. Pe de alta parte, nu exclude nici posibilitatea ca ?unele banci sa nu mai dispuna de lichiditati, fie pentru ca le-a absorbit BNR, fie bancile mama, in cazul celor straine?. Dar am aflat de la guvernatorul BNR ca piata bancara nu duce lipsa de lichiditati. Prin urmare, nu putem vorbi despre un impact brutal al crizei financiare. Cel putin nu pana acum.

Articol publicat la http://www.moneyexpress.ro/articol_15185

© 2007 Grupul Realitatea Catavencu www.gruprc.ro. Toate drepturile rezervate.

Articolele din acest site sunt proprietatea Grupului Realitatea Catavencu. Pentru detalii privind reproducerea acestor informatii contactati [Redactia Money Channel](#)